

Her er Lottes guldalder

Roskildes lokalhistoriker leverer en pragtpræstation i ny bog om 1800-tallets kunstnere, der gjorde byen større

Af Torben Kristensen

Blandt digtere, malere, komponister og andre kunstnere var 1800-tallet en 'guldalder', der også fik sat gang i udviklingen af Roskilde, som ellers var en lille og fattig provinsby. Alt det fortæller lokalhistorikeren Lotte Fang meget mere om i sin nyeste bog 'Roskildes Guldalder'.

De fleste kender Lotte Fang for hendes mange bidrag til avisen, 'Jul i Roskilde' og de mange fortællinger på de byvandring, hun sammen med Kaj V. Hansen har stået for gennem mange år.

Men i den nye bog samler hun på en helt ny måde mange forskellige historiske oplysninger om sin fødeby. Derfor er det noget af en kraftpræstation, som hun denne gang leverer.

Født ind i det

Lotte Fang er nærmest født ind i den kunstner-koloni, der satte sit præg på Roskilde op gennem 1800-tallet.

Hendes far Arthur Fang, der var byens førende journalist og lokalhistoriker, var således en god bekendt til den berømte forfatter Gustav Wied og maleren L.A. Ring.

Blandt de prominente navne i byen var også komponisten Weyse og forfatterinden Agnes Henningsen, der var mor til PH, men som også selv skrev nogle særdeles underholdende og indsigtfulde bøger.

De øvrige skønånder som H.C. Andersen, Jeppe Aakjær og Holger Drachmann nøjedes med at komme ofte på besøg eller slå sig ned i meget korte perioder. De berømte gæster

FAKTA

Kunstnerne

De 10 Guldalder-kunstnere, der omtales i bogen, er:

- ▶ Domorganist og maler Hans Matthison-Hansen.
- ▶ Digter og forfatter H.C. Andersen.
- ▶ Maler Wilhelm Marstrand.
- ▶ Komponist J.P.E. Hartmann
- ▶ Marinemaler Vilhelm Melbye.
- ▶ Digter Aage Matthison-Hansen.
- ▶ Digter og maler Holger Drachmann.
- ▶ Forfatterinden Agnes Henningsen.
- ▶ Digter og forfatter Jeppe Aakjær.
- ▶ Maler L.A. Ring.
- ▶ Forfatter Gustav Wied.

var med til at præge Roskilde,

der også satte sig spor i deres liv og værker, mener Lotte Fang.

Fik ideen fra H.C. Andersen

Hun fik ideen til sin nye bog ved at læse i H.C. Andersens dagbøger om den berømte digters mange besøg i Roskilde.

- Her gik det op for mig, at han havde et meget nærmere forhold til byen, end man ellers har været klar over. Digteren mødte og kom til at omgås det, som man kan kalde 'den lokale kulturelite'.

Fangs egen yndlingsfigur blandt bogens guldalder-personer er komponisten Weyse. Han kom ofte til Roskilde for at bo hos familien Hertz og ligger begravet på Gråbrødre Kirkegård.

- Weyse var en meget spændende, ja burlesque personlighed, der både var farverig og usædvanlig. Når han kom på besøg var hans yndlingsretter suppe med kødboller og derefter krebinner.

Weyse har skrevet mange velklingende melodier, hvoraf den mest kendte nok er 'I Østen stiger Solen op'.

Tryllestøv

I bogen forklarer Lotte Fang

om baggrunden for 'Roskildes Guldalder', der var noget helt andet end byens storhedstid i Middelalderen, hvor konge- og kirkemagt hentede rigdom til byen og gjorde den til landets største.

I begyndelsen af 1800-tallet, var det en lille og stille købstad, der blev ledet af kongeligt udnævnte embedsfolk og et penge-aristokrati bestående af storkøbmand, hvis familier giftede sig med hinanden, så de ligesom adelen kunne holde på jord og formue.

Under dem fandtes så Roskildes virkelige fundament. Nemlig de butiksdrevende og håndværkerne, som altid har anslået byens grundtone, beretter Lotte Fang.

Endelig var der en lille og veluddannet elite omkring Katedralskolen, der også opdagde en verden udenfor. De tog nye venner med tilbage til barndommens by, og disse blev helt fortabte, når de oplevede 'Roskildes tryllestøv'. Derfor kom de gang på gang tilbage.

Stænderforsamling og jernbane

Roskilde fik nu også et godt skub fremad takket være flere objektive faktorer.

I 1835 åbnede Stænderforsamlingen for Øerne i det gule palæ, hvor folkestyret og demokratiet blev forberedt til Grundloven fra 1848.

I første omgang var det nok vigtigere for Roskilde, at de mange delegerede skulle bo i byen og måtte leje sig ind rundt omkring. F.eks. ejerne af Berlingske Tidende, der installerede sig i Skomagergade med elskerinden Louise Rasmussen - der senere blev gift med kong Frederik den 7. og fik titel af Grevinde Danner.

- Byens borgere rettede ryggen og fik en ny selvbevidsthed, skriver Lotte Fang.

Den tendens blev kun forstærket, da landets første jernbanestrækning kom hertil i 1847.

Roskilde blev en stabelplads for transport fra hele Sjælland og trafikknudepunkt.

Kendte i gaden

Men nok så vigtigt er, at Roskilde nu blev et yndet udflugtsmål for københavnere, der ville besøge byen og dens flotte natur med fjord og skove.

Lotte Fang skriver om de mange besøgende kunstners forhold til Roskilde:

- Selvfølgelig var alle i byen bevidste om, at tidens mest

I en alder af snart 78 har Lotte Fang leveret en pragtpræstation. (Foto: Jan Partoft)

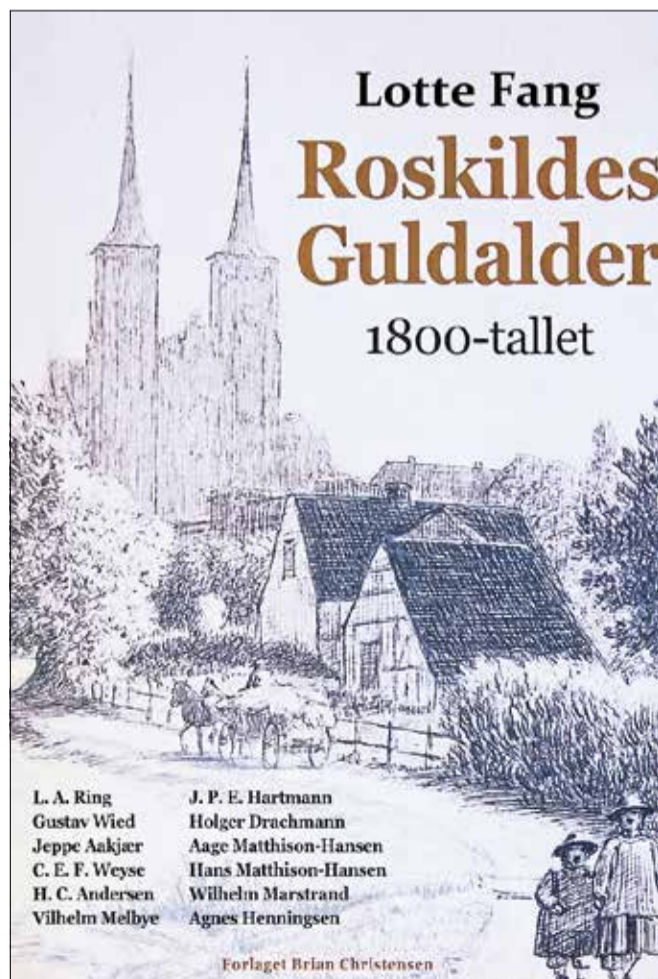
kendte malere, forfattere og komponister gik rundt i deres gader. Man kendte også deres værker og fulgte med, men forstod samtidig, at disse folk var kommet til Roskilde for at få fred.

Udkommer på 78 års fødselsdag

Bogen kommer til verden takket være bidrag fra fonde hos Nordea og Velux samt Brand af 1848 fond. Den sidstnævnte har Peter Müller fra en af Roskildes gamle handelsfamilier som næstformand, og det har sikkert ikke skadet.

Den nye bog udgives af den tidligere roskildenser Brian Christensen og bliver præsenteret ved et arrangement i Palæfløjen torsdag 29. november, fra klokken 16 til 18.

Samme dag fylder Lotte Fang i øvrigt 78 år, og det fortæller meget mere end mange ord om, hvilken indsats der ligger bag.

Forsiden af Lotte Fangs nye bog.